

Region: Klatovy a okolí

Pohlaví: žena

Délka praxe: 10-15 let

V současnosti: 4. ročník ZŠ (metodik školní prevence)

T: „Ministerstvo školství ve strategii o prevenci sociálně patologických jevů pracuje s pojmem prevence užívání návykových látek. Co rozumíte pod tímto pojmem prevence užívání návykových látek?“

D: „Tak aby došlo k tomu, že děti získají informace o tom, o co jde, aby pak v případě neužívaly návykové látky. To je ta prevence. „

T: „A návykové látky?“

D: „Vše co způsobuje návyk. Od kouření přes drogy a alkohol.“

T: „Jak byste tento pojem, návykové látky, vysvětlila dětem na prvním stupni ZŠ?“

D: „Na prvním stupni nejspíše nějakým příkladem, protože děti se už s tím setkaly. Vidí někde nějakého opilce. Ví, že lidé kouří. I v rodinách to bývá, že třeba rodiče kouří. Tak co se jim líbí a co ne. Prostě spíše takovými modelovými situacemi.“

T: „Ve kterém ročníku se děti, které vy učíte, nebo se kterými pracujete, setkávají s prevencí návykových látek? Ve kterém ročníku?“

D: „Tak průběžně. Nemohu říct přesně, který ročník. Od prvního ročníku, v podstatě se s tím setkáváme. „

T: „Jak často se děti ve vašich třídách setkávají s návykovými látkami a vůbec tedy s prevencí návykových látek?“

D: „Tak vzhledem k tomu, že mám čtvrtáky, takže u nás to není tak markantní. Bych řekla. Druhý stupeň rozhodně hodně. Tam potom ano. Ale i na tom prvním stupni. Pátá, čtvrtá třída v biologii nebo v přírodovědě tedy, tak tam je to výraznější.“

T: „Jaké aktivity zařazujete do výuky v rámci prevence užívání návykových látek? Pokud nějaké aktivity, které vás napadnou, používáte, tak je prosím popište a nějakým způsobem okomentujte, proč zrovna tyto aktivity zařazujete.“

D: „Jak jsem již zmínila, tak ty modelové situace. Nebo i to nabízení. Nabízení cigarety. Jakým způsobem odmítnout a tak. Modelové situace.“

T: „Vznikají ve vaší škole nějaké vnitřní preventivní programy? Tedy programy, které vytváříte přímo vy, jako preventista společně s učiteli prvního stupně.“

D: „Ne. My jako učitelé tady na škole nevytváříme přímo programy, ale objednáváme si programy od oblastních metodiků. Takže to tady probíhá, ale není to z našich zdrojů.“

T: „To je hned další otázka. Využíváte nabídku organizovaných preventivních programů od jiných institucí? Pokud ano, tak od jakých a co hraje roli při výběru té či oné organizace?“

D: „Tak využíváme a jak říkám metodik prevence - oblastní. Vloni a předloni to byla tady klatovská organizace. Teď už na to nemají peníze. Měli jsme tady nedávno z Domažlic paní preventistku. Co hraje roli? Takhle tyto programy co jsou oblastní, tak jsou i zdarma pro ty děti, což je výborné. Je pravda, že kdybychom měli objednávat zase od jiných organizací, tak to neuplatíme. Ani paní ředitelka to takhle nechce. Ty děti jí to prostě nezaplatí. Tedy rodiče to nezaplatí, protože je to spousta peněz. Takže využíváme těchto bezplatných v rámci KPZ. To už teď není, bohužel. Roli hraje samozřejmě i to pokud je ve třídě nějaký problém, tak to na to našijeme.“

T: „S jakými organizacemi jste se během své praxe setkala? Které vám nabízely možnost přijít do školy a nějakým způsobem tady působit preventivně v rámci užívání návykových látek?“

D: „Jak jsem již zmínila. Oblastní metodici. Potom různá střediska výchovné péče a potom ty placené, které vám však neřeknu z paměti. Mám to v mých materiálech, ale byly to ty placené věci, které bohužel jsme si nemohli dovolit.“

T: „Tvoříte vy sama nějaké vlastní programy, aktivity, projekty, které potom realizujete ve vaší třídě nebo popřípadě ve čtvrté nebo páté třídě jako preventista?“

D: „Je to všechno v rámci vyučování. V rámci té prvouky. V rámci přírodopisu - péče o zdraví. Jinak aby tam bylo něco ještě navíc, to ne.“

T: „Takže využíváte materiály, které jsou v rámci toho předmětu?“

D: „Ano. Případně, když potřebuji, si něco někde najdu. Nebo využiju nějaké letáčky samozřejmě.“

T: „Vyskytl se za dobu vaší praxe problém s užíváním návykových látek? Ať už u dítěte samotného, nebo že v rodině se vyskytl někdo, kdo užíval návykové látky a musela jste to jako učitelka řešit?“

D: „Vzhledem k tomu, že já jsem učila vždy jen první ročník, druhý, třetí, čtvrtý, tak vlastně žádný takový problém nebyl.“

T: „A jako preventista jste na škole něco takového řešila?“

D: „Jako preventista samozřejmě. Takové děti máme. Obzvláště nahoře (2. stupeň).“

T: „Na prvním stupni ne?“

D: „Tak v té páté třídě možná už nějaké kouření bude. To se určitě už řešilo.“

T: „Téma prevence návykových látek pro vás ve výuce znamená? Pokuste se říci pět slov, která vás napadnou, když se řekne prevence návykových látek ve výuce. Ať už co do obsahu anebo pocity, které ve vás toto téma vyvolává.“

D: „Pomoci dětem. Jako pomoci zastavit nebo vlastně seznámit je s tím. S tímto problémem, který může být. Takže spíše taková pomoc nebo i seznámení. Dát jim možnost to i poznat. Třeba někdo nemá tušení, že něco třeba existuje jako droga, z těch malých dětí. Tak aby se s tím problémem seznámily, že to vlastně je. Nevím, co po mě úplně chcete.“

T: „Někteří učitelé třeba toto téma mají hodně upozaděné, protože je pro ně těžké o tom mluvit. Někdy je tam problém, že rodiče pijí alkohol, kouří...“

D: „Aha, takže pocit, že je to nepříjemné a tak. Tak to ne. To nemohu říci. Já bych to zhodnotila tak, že je to stejné jako jiná výuka.“

T: „Vy jste říkala, že využíváte bezplatné programy. Mohla byste popsat, jak probíhá, když tedy přijde preventista do školy? Jaké metody využívá? Jakým způsobem pracuje s dětmi? Například při poslední návštěvě.“

D: „Já v té třídě nebyla přítomna. Ani tedy nevyzvíám, protože to není v tuhle chvíli moje práce, protože jde o to, aby se té paní preventistce, vlastně cizímu člověku, trochu otevřely, ne žádnému učiteli. I když je pravda, že třídní učitel bývá někdy přítomen. Ale já na to nemám hodiny a musím učit, tak já přítomna nejsem. Já mám pocit, že tam sedí v kroužku. Že hodně diskutují i dělají spolu skupinové práce. Pak vždy někdo něco představuje.“

T: „Dostávají děti nějaké materiály? Ať už od vás, nebo toho preventisty, který přijde do školy.“

D: „Nevím o tom. Myslím si, že ne.“

T: „To je ode mě vše. Chcete vy něco dodat? Jestli byste chtěla k tomuto tématu něco říci?“

D: „Za sebe jako preventistu musím říci, že času je velmi málo pro preventistu řešit nějaké problémy nebo se tomu věnovat, když mám mít plný úvazek ve škole. To je problém preventistů. Dále si myslím, že preventista by měl být z řad učitelů druhého stupně, což se zde úplně nevyřešilo.“

D= dotazovaný

T= tazající

Region: Klatovy a okolí

Pohlaví: žena

Délka praxe: 10-15 let

V současnosti: 4. ročník ZŠ

T: „Ministerstvo školství ve strategii o prevenci sociálně patologických jevů pracuje s pojmem prevence užívání návykových látek. Jak tomuto pojmu rozumíte? Co si pod tímto pojmem představíte?“

D: „Odradit děti od užívání návykových látek, alkoholu, drog.“

T: „Co vše tedy řadíte do návykových látek, když pracujete s pojmem návykové látky ve škole?“

D: „Všechno na co si děti mohou vytvořit fyzickou závislost nebo i psychickou tedy.“

T: „A mohla byste tedy vyjmenovat některé látky?“

D: „Cigarety, alkohol, drogy. Ať už třeba tvrdé drogy, ale i lehčí např. marihuana.“

T: „Jak byste tento pojem, návykové látky, vysvětlila dětem na prvním stupni ZŠ?“

D: „Na prvním stupni pravděpodobně na nějakém příkladu. Tatínek pije pivo nebo kouří. Na příkladu dospělých lidí.“

T: „Ve kterém ročníku se děti prvně setkávají s prevencí návykových látek?“

D: „Nemáme to jako předmět, takže oni už se s tím setkávají nárazově už od první třídy, ale není to tak, že by se říkalo návyková látka, ale třeba na tom příkladu rodičů.“

T: „Už v první třídě s tímto problémem pracujete?“

D: „Ano. Určitě od malička. Myslím si, že i ve školce se to může nauknout, že se dítě třeba zeptá: maminka pije, proč to pije a proč já to nemůžu? A tak podobně.“

T: „A vy sama teď učíte čtvrtou třídu. Ve čtvrté třídě pracujete s dětmi s tématem o návykových látkách?“

D: „Ano, ale nemáme to vyloženě jako látku. Je to spíše tak, že se to někdy někde naukne, nebo když se třeba objeví nějaký problém. Na druhém stupni třeba někdy něco je, tak se to potom řeší celoplošně, že se třeba děti poučí o tom, aby se to nedělalo.“

T: „Mohla byste tedy říci, jak často se věnujete prevenci užívání návykových látek během výuky?“

D: „Jak často? Je to hodně nárazové. Mohu říci, že někdy jednou za měsíc, někdy třikrát a někdy vůbec. Třeba tak sedmkrát do roka.“

T: „Ale nemáte v tom nějaký pravidelný řád?“

D: „Ne.“

T: „Jaké aktivity zařazujete do výuky v rámci prevence užívání návykových látek? Říkáte, že s tím tématem pracujete.“

D: „Rozhovor. Diskuze se žáky.“

T: „A mohla byste popsat rozhovor? Jak to probíhá? Jakým způsobem?“

D: „Většinou to je spíše z nějakého toho podnětu, že třeba se řešil nějaký problém, tak my s dětmi... Třeba teď byla ta, jak se řešil ten metylalkohol, tak jsme dětem nadhodili to téma, jestli už o tom slyšely a oni sami říkaly: já jsem slyšel tohle a tomuhle se stalo tohle. Tak si o tom popovídáme a nakonec si řekneme nebo je spíše nechám vymyslet, proč si myslí, že je to špatně, jak by se to dělat mělo a nemělo a tak.“

T: „Připravovala jste děti předem, že se budete tomuto tématu věnovat?“

D: „Ne.“

T: „V rámci jakého předmětu jste se tomu věnovala?“

D: „Většinou prvouka nebo přírodopis.“

T: „Vznikají ve vaší škole nějaké vnitřní preventivní programy? To znamená programy, které tvoříte vy učitelé v kombinaci s preventistou nebo výchovným poradcem.“

D: „Máme tady vlastně výchovného poradce a preventivního poradce, ale ty programy jsou spíše lidé, kteří sem přijedou jako cizí. Ne vyloženě učitelé, pro druhý stupeň asi ano. Nejsou pro první stupeň.“

T: „To je další otázka. Jestli vy sama jako třídní učitel využíváte nabídku nějakých organizovaných programů?“

D: „Pro první stupeň?“

T: „Pro první stupeň.“

D: „Ne.“

T: „Setkala jste se s nějakými organizacemi, které právě nabízely možnost těchto organizovaných programů?“

D: „Nesetkala .“

T: „Vy sama, když se připravujete na to, že se s dětmi budete věnovat povídání o návykových látkách nebo nějakému problému s tím spojeným, vytváříte nějaké aktivity nebo pracovní listy nebo nějaké pomůcky, které vám potom během výuky a rozhovoru pomáhají?“

D: „Nevytvářím. Spíše je to opravdu na tom rozhovoru a je to většinou docela krátká záležitost. Třeba deset až patnáct minut.“

T: „Vyskytl se ve vaší třídě za dobu praxe problém s užíváním návykových látek?“

D: „Ne.“

T: „U dětí? Ani třeba u rodičů, kteří by měli?“

D: „Ne.“

T: „Vy jste na začátku říkala, že pod pojmem návykové látky si představíte tabák, alkohol, drogy. Takže ani s návykovými látkami jako je tabák? Nic z toho jste neřešila?“

D: „No tak návyková látka. Teď jde o to, jestli na tom je dotyčný závislý nebo není. Na cigaretách asi ano, ale nevím o žádném rodiči, který by kouřil. Děti se o tom nezmiňují. Co se týče alkoholu, tak pravděpodobně nikdo. Není mi známo, že by někdo z rodičů byl alkoholik. Všichni jsou uživatelé občasní.“

T: „A poslední otázka. Když se řekne prevence užívání návykových látek ve výuce. Už teď přímo ve škole. Mohla byste říci pět slov, která vás napadnou? V souvislosti s tím, když se řekne prevence návykových látek ve výuce.“

D: „Následky. Zabránění. Informovanost. Alkohol. Cigarety. Jako ty nejhlavnější pro ty malé děti. Oni třeba ani nevědí, o těch jiných drogách.“

T: „A na závěr se zeptám. Vy jste studovala obor Učitelství pro první stupeň ZŠ.“

D: „Ano, Učitelství pro první stupeň a Psychologie - Výtvarná výchova.“

T: „Absolvovala jste nějaký speciální kurz nebo školení? Nebo navštěvovala jste nějaký předmět, který se věnoval přímo prevenci užívání návykových látek nebo patologických jevů?“

D: „Absolvovala, ale už si nepamatuji jeho název.“

T: „A bylo to v rámci studia?“

D: „Ano v rámci studia, ale nebylo to pro Učitelství pro první stupeň.“

T: „A na závěr, chcete něco dodat?“

D: „Ne.“

Region: Klatovy a okolí

Pohlaví: žena

Délka praxe: 5-10 let

V současnosti: 5. ročník ZŠ

T: „Ministerstvo školství ve strategii o prevenci sociálně patologických jevů pracuje s pojmem prevence užívání návykových látek. Co rozumíte pod tímto pojmem prevence užívání návykových látek?“

D: „Já si pod tím představuji to, že se snažím zabránit tomu, aby děti vůbec s nějakou návykovou látkou začínaly a v podstatě všemi možnými prostředky zabránit. Vystrašit. Zabránit.“

T: „Co zahrnujete do pojmu návykové látky?“

D: „Alkohol, drogy, cigarety. Cokoliv na tento způsob.“

T: „Jak byste tento termín, návykové látky, vysvětlila dětem věkové kategorie, kterou učíte, tedy v páté třídě?“

D: „Mým dětem je zhruba okolo deseti jedenácti let, takže si myslím, že se s nimi mohu bavit úplně normálně bez nějakých oklik. Takže bych to nijak neokecávala. Normálně ty děti už jsou poměrně velké, takže bych nemusela hledat nějaké alternativy.“

T: „Takže byste návykové látky pojmenovávala přesně termíny a vysvětlila byste jim rozdíly mezi jednotlivými návykovými látkami?“

D: „Ano. Přesně tak.“

T: „Ve kterém ročníku se děti z vašich tříd setkávají s prevencí návykových látek? Kdy prvně začínáte s touto problematikou? Ve které třídě?“

D: „V současnosti si vedu děti druhý rok. Dle mého názoru, je to až později. Spíše na druhém stupni se už začínají rozjíždět preventivní programy. Dojíždějí sem speciální pedagogové a tak. Ale myslím, že až na druhém stupni, kolem šesté třídy a výše.“

T: „Takže přímo ve vaší páté třídě se děti s prevencí návykových látek v současné době nesetkávají? Nepracujete s tímto tématem?“

D: „Ne. Jen se šikanou, ale to už proběhlo. To už je něco jiného.“

T: „Jaké aktivity byste byla schopna do výuky v rámci prevence užívání návykových látek zařadit na prvním stupni? Je to trochu těžší tím, že s tím nepracujete, ale umíte si představit nějakou aktivitu, kterou už teď v páté třídě byste s dětmi mohla realizovat?“

D: „No aktivitu. No určitě bych tam hlavně zařadila nějaké interaktivní věci. To znamená video a tak. Hlavně by mně šlo o to, aby děti vlastně viděly, jak dopadá člověk, který nějakým způsobem s návykovou látkou, má co dočinění. Protože si myslím, že tohle v nich zanechá asi nejvíce. Takového člověka vidět. Jak to vypadá, když by někoho podobného potkaly, nebo tak. Protože si myslím, že teoretické informace je jedna věc, ale vidět to v praxi je věc druhá. Takže hlavně bych to opřela o nějaké filmy nebo věci ze života, z ulice.“

T: „Vznikají ve vaší škole nějaké vnitřní preventivní programy užívání návykových látek? Myslím tím přímo, že vy učitelé společně s preventistou a výchovným poradcem se podílíte na vzniku nějakého interního (vnitřního) programu.“

D: „Tak o tom já nevím. O tom nevím. Možná že o tom vám může více říct paní preventistka, která je metodik.“

T: „Ale vy sama jste se nepodílela na ničem? Nevytvářela jste nic?“

D: „Ne.“

T: „Využívá vaše škola nějaké organizované preventivní programy? Byla jste někdy součástí toho, že nějaká organizace sem přijela a nějakým způsobem působila na děti prvního stupně?“

D: „Naposledy to vlastně byla ta šikana, ale to bylo vloni.“

T: „A návykové látky tedy ne?“

D: „Ne. To probíhá spíše na druhém stupni. Ty sedmáci, osmáci spíše. Ty starší ročníky, že přijede někdo z pedagogicko -psychologických poraden. Ať už... většinou naposledy to tedy byla z Domažlic paní Hendrychová a věnuje jim dopoledne. Mluví s nimi o všem možném i nemožném, ale na tom prvním stupni si nejsem vědoma.“

T: „Takže otázka, jestli vy sama tvoříte nějaké programy pro vaši třídu, konkrétně na návykové látky, tedy odpovídáte... „

D: „Ne, ale dokázala bych si s nimi poradit.“

T: „Vyskytl se za dobu vaší praxe ve vaší třídě problém s návykovými látkami? Ať už se jednalo o samotné experimentování, nebo měly děti v rodině někoho, kdo užíval návykové látky?“

D: „Co se týče mých dětí osobně každého z nich, tak nemají zkušenost.“

T: „S žádnými návykovými látkami?“

D: „No maximálně, co se tak může stát, předpokládám, že nějaká ochutnávka alkoholu v rámci rodinné oslavy, ale žádné opíjení do němoty. Nic takového. Cigarety nehrozí. Zatím ne. Oni ještě tedy, myslím si, že ne. A drogy už vůbec ne. Každopádně co vím, tak z rodin nevím o nějakém velkém problému, který by se tam vyskytl.“

T: „A poslední otázka. Téma prevence návykových látek pro vás ve výuce znamená? Jestli byste mohla najít pět slov, která vás napadnou, když se řekne prevence návykových látek v souvislosti s výukou. Ať už jsou to vaše pocity, které ve vás vyvolávají, když byste se tímto tématem měla zabývat. Nechci vás ale nějak ovlivňovat.“

D: „Napadá mě třeba příčina. Tím pádem i důsledek. To je takhle z hlavy všechno co mě v tuhle chvíli napadá. Hlavně tyhle dvě. Proč je to? Jak je to? Jak to končí?“

T: „Dobře. Děkuji. Jen na závěr. Vy učíte na této škole dva roky?“

D: „Ano. Před tím ve výchovném ústavu.“

T: „A studovala jste v Plzni. První stupeň. Máte tedy nějaké speciální kurzy, které vás připravily na prevenci užívání návykových látek? Nebo jste absolvovala nějaké školení?“

D: „Ne.“

T: „Ani v rámci studia jste neměli předmět, který by vás připravil na toto téma?“

D: „Ne. Nepamatuji si. Nevzpomínám si. Myslím si, že ne.“

T: „A na závěr chcete něco dodat?“

D: „Nic mě nenapadá.“

Region: Klatovy a okolí

Pohlaví: žena

Délka praxe: 5-10 let

V současnosti: 4. ročník ZŠ

T: „Ministerstvo školství ve strategii o prevenci sociálně patologických jevů pracuje s pojmem prevence užívání návykových látek. Jak tomuto pojmu rozumíte? Co si pod tímto pojmem představíte?“

D: „Nějaké preventivní programy. Nějakou osvětu ohledně drog a jejich zneužívání.“

T: „Takže pod pojmem návykové látky si představujete drogy, tedy jako nelegální látky?“

D: „Ano. Většinou, tak bych řekla, nebo tak nějak. Možná v tuhle chvíli počítače, internet.“

T: „Jak byste tento pojem, návykové látky, vysvětlila dětem na prvním stupni?“

D: „Látky, které způsobují závislost. Látky, které nějak škodí našemu zdraví.“

T: „Jakým způsobem byste to dětem vysvětlila? Jaké metody byste použila nebo jaké pomůcky byste zvolila? Tak, jak to děláte v praxi.“

D: „Tak já jsem vždy učila čtvrtou pátou třídu a tohle téma jsme tam měli vyloženě okrajově. Asi rozhovorem s dětmi.“

T: „Ve kterém ročníku se děti prvně setkávají s prevencí užívání návykových látek ve vašich třídách?“

D: „Od druhého stupně.“

T: „Takže odpovědět na otázku „jak často se děti ve vaší třídě, konkrétně v té čtvrté třídě, zabývají tímto tématem a kolik času mu věnujete- jste schopna odpovědět nebo ne?“

D: „S těmito letošními dětmi jsme se k tomu asi ještě nedostali. Máme to tam pak trochu v páté třídě. Několik hodin třeba. Jen vždy tak nějak nárazově. Když se k tomu dostaneme v něčem, tak si o tom povíme, ale... ehm.“

T: „Cíleně se věnujete prevenci?“

D: „Ne.“

T: „A říkala jste, že pokud se tomu budete věnovat nebo věnujete, tak využíváte rozhovor. Napadají vás ještě nějaké aktivity, které byste během výuky mohla využít třeba v pátém ročníku?“

D: „Myšlenkovou mapu. Myslím, že tu jsem právě s loňskými páťáky také používala. Myšlenkovou mapu nebo nějakou práci ve skupinkách.“

T: „Vznikají ve vaší škole nějaké vnitřní preventivní programy, na kterých jste se vy sama podílela? Tedy učitelé prvního stupně společně s preventistou?“

D: „Ne.“

T: „Využíváte vy jako třídní učitel nabídku nějakých organizací, které nabízejí připravené programy, které se týkají návykových látek?“

D: „Ne.“

T: „A máte přehled o tom, které organizace se věnují prevenci užívání návykových látek? Chodí vám nějaké nabídky?“

D: „To co chodí, tak vše u nás zpracovává právě metodička prevence a ta nám to pak dá vědět.“

T: „A během studia na vysoké škole jste se setkala s nějakými organizacemi, které vám nabízely proškolení v této oblasti?“

D: „Nesetkala.“

T: „Vy jste studovala obor Učitelství pro první stupeň?“

D: „Ne. Učitelství pro střední školy Český jazyk – Psychologie.“

T: „Absolvovala jste v rámci studia speciální kurz nebo školení?“

D: „Myslím, že něco ano. Něco tam bylo, ale kdo to nabízel nebo jak jsem se k tomu dostala, to už opravdu nevím.“

T: „Vy sama tedy netvoříte žádné pracovní listy nebo programy, které byste ve vaší třídě pravidelně dětem předkládala? Týkající se této problematiky.“

D: „Ne.“

T: „Vyskytl se za dobu vaší praxe ve třídě problém s užíváním návykových látek?“

D: „Ne.“

T: „Ani jste neslyšela, že by někdo z rodičů užíval návykové látky a ve spojitosti s vaším žákem jste to musela nějakým způsobem řešit?“

D: „Neřešila. Já učím pátým rokem, takže jsem se k ničemu takovému ještě nedostala.“

T: „A poslední otázka. Když se řekne prevence užívání návykových látek ve výuce. Už teď přímo ve škole. Mohla byste říci pět slov, která vás napadnou? Mohou to být vaše pocity, které ve vás vyvolává toto téma nebo nějaké pojmy, které se s tím pojí. Prevence užívání návykových látek ve výuce.“

D: „Aktuálnost asi tohoto tématu. Že je to v současné době aktuální. Mě nic jiného nenapadá.“

T: „Nevadí. Už vás nebudu trápit. Chtěla byste něco k tomuto tématu nebo k otázkám dodat?“

D: „Asi ne.“

Region: Klatovy a okolí

Pohlaví: žena

Délka praxe: 15-20 let

V současnosti: 4. ročník ZŠ (zároveň výchovný poradce)

T: „Ministerstvo školství ve strategii o prevenci sociálně patologických jevů užívá pojem prevence užívání návykových látek. Co rozumíte pod tímto pojmem?“

D: „Tak je to vlastně snaha zamezit tomu, aby se ty drogy mezi ty děti vůbec dostaly. Ne jen řešit už ty další problémy. To už je pak ta další prevence, sekundární. Ta primární je o tom, aby se ty drogy nedostaly mezi mládež a snažit se je zaměstnat tak, aby neměly čas myslet třeba na tyhle věci špatné, které ve společnosti samozřejmě mohou někde vidět. V televizi, v médiích. Takže si myslím, že je to hlavně o tom, aby se ty návykové látky nedostaly k dětem.“

T: „Co řadíte mezi návykové látky?“

D: „Tak návykové látky. Tam už patří vlastně alkohol, cigarety a potom tedy drogy.“

T: „Jak byste pojem, návykové látky, vysvětlila dětem na prvním stupni?“

D: „Tak děti s těmi návykovými látkami určitě už mají zkušenosti i z domova, protože zvláště i ty maličké děti vidí, když tatínek se někde opije nebo je na návštěvě a pije tam alkohol nebo kouří. Těm dětem to nedělá dobře, třeba když cítí kouř z cigaret. Ony to třeba řeknou ve škole ve třídě. Takže o tom hovoříme, že to není správné. Zrovna tak s tím alkoholem. Děti přijdou: tatínek se opil. Mluvíme o tom, že alkohol je škodlivý pro zdraví člověka. Je to hlavně o tom rozhovoru a o tom, aby si to děti uvědomily. Oni to vidí, že to není správné, ale aby si to ještě více uvědomily. Takže to je i taková prevence už i v té první třídě.“

T: „Takže děti se setkávají s prevencí návykových látek u vás ve třídě už od první třídy?“

D: „Ano. Já si myslím, že od malička už vlastně ty rodiče i ti učitelé od první třídy s nimi o tom hovoří a určitě to ví. Jako, že to je škodlivé.“

T: „Mohla byste odpovědět na otázku, jak často se děti setkávají s tématem návykové látky? Nebo jak často pracujete na prevenci?“

D: „Já nevím, jestli bych dovedla říci, jak často, ale přináší to ta každodenní situace a možná, kdyby se na to člověk více zaměřil, tak se třeba každý druhý den tohoto tématu dotkne. Nebo alespoň jednou týdně.“

T: „Ale nemáte žádný časový harmonogram tematický plán?“

D: „Určitě ne. U těch malých dětí nemáme, protože člověk s praxe ví, že na to během už té první třídy dojde kdykoliv a s těmi dětmi se o tom pohovoří, když se to zrovna hodí. Myslím si, že podle mého názoru není dobré si stanovit, že teď budu každý pátek hovořit o tom, co jsou to návykové látky nebo jakou prevenci k tomu.“

T: „Na prvním stupni tedy zařazujete toto téma do výuky náhodně? Není to nějak dopředu připravené?“

D: „Ne. Z praxe vím, že se na to prostě narazí.“

T: „Takže nepřipravujete nějaké speciální aktivity, pracovní listy nebo nějaké materiály, které potom ve výuce s touto problematikou využíváte?“

D: „Tak třeba ve výuce se na to narazí. Zrovna dnes jsme probírali kamarády. Proč ho mám rád? Proč s ním kamarádím? A už vůbec ty vlastnosti a vůbec hodnocení toho dítěte, když se hodnotí sám sebe nebo toho svého kamaráda. Tak už tam třeba se vlastně tohle, tedy ta prevence, uplatňuje. I když je to úplně nenásilně, ale člověk by si měl vážit sebe a vážit si druhých. A proč? Protože je takový a takový a nedělá nic špatného. Třeba i s tím, že v dospělosti to také nebude dělat.“

T: „Takže nějaké speciální pomůcky nebo nějaké materiály, které poté mají děti k dispozici, když se na to téma narazí, nemáte?“

D: „Možná ve vyšších ročnících. Třeba když si vezmu přírodovědu v páté třídě, tak určitě narazíme na... teď mě tedy nenapadá to téma, kdy je třeba nějaký letáček o těch návykových látkách. Určitě je mám také v zásobě, takže je možné, že používám, ale teď momentálně nemohu říci přesně při jakém tématu v té hodině. Vyloženě návykové látky určitě ne, ale když se učíme třeba o rostlinách nebo já nevím, tak se to tam určitě použije.“

T: „Vznikají ve vaší škole nějaké vnitřní preventivní programy? To znamená programy, které vytváříte společně s učiteli prvního stupně?“

D: „Ne. To neděláme.“

T: „A využíváte nabídku nějakých organizovaných preventivních programů od institucí, které se tímto problémem zabývají?“

D: „No vlastně jsme používali ty preventivní programy od KPZ. Teď, když jsou metodici prevence okresní nebo taková ta nad námi, tak je žádáme o besedy pro děti, ale i pro rodiče. Musím ale říci, že když děláme něco pro rodiče, tak co jsme dělali, je to tak tři roky kvůli drogám, tak nepřišli rodiči vůbec žádní. Byli jsme tam my samotní pedagogové, a jestli přišli dva. Teď momentálně nevím, která přednáška to byla, ale rodiče tady na vesnici nebo na malém městě si myslí, že se to jejich dětí netýká. A je to hrozný problém, si myslím. Ať se jedná o návykové látky nebo o cokoli jiného. Kyberšikana a podobně. Nemají zájem.“

T: „Mohla byste nějakým způsobem popsat, jak probíhá potom ten samotný program, když ten okresní preventista nebo někdo z těch organizovaných skupin přijde do školy? Jak probíhají jednotlivé činnosti ve třídě?“

D: „Většinou se to dělá tou formou skupinové práce, samozřejmě. Kde je celá ta třída. Někdy se sedí v kroužku a metodik prevence nebo přednášející, vlastně je to většinou diskuze, tak s těmi dětmi navodí nějakou situaci. Většinou jsou to takové ty vzorové situace. To dělají ta děvčata, ty preventistky hodně. Navodí nějakou situaci.“

T: „Jakým způsobem ji navodí? Nějakým videem nebo přinesou nějaké obrázky?“

D: „Mají určitě i video nebo nějaké obrázky. Já už toho také mám za sebou hodně. Teď si momentálně nevzpomínám, jak to vypadalo přesně. Nebo jim popíšu tu situaci. Dostanou třeba na papírku, co se stalo za situaci nebo jaký je problém, a teď ta skupina těch dětí, oni jsou rozděleni třeba do skupinek, a mají si připravit, jak by to řešily a i to zahrát. Takhle vím, že to tak vypadalo, když jsem to viděla naposledy.“

T: „Mají i nějaké materiály pro děti, které jim nechají, aby si je mohly vzít domů a mohly o situaci ještě dále hovořit s rodiči nebo sourozenci?“

D: „Hm, to myslím, že asi ne. Jako aby jim to dávali domů. Nevím. Teď si nepamatuji, ale myslím, že ne. Tady pracovala paní Moravcová, jako metodička prevence, a velice dobře. To ale přímo jako ta organizace. Chci říci ještě to, že jsme využívali přednášky nebo ty programy, které byly zdarma, protože naše škola nemá peníze na to, aby zaplatila tento program a ani na dětech tedy nechceme, aby to platily. Myslím si, že tohle by měla zaplatit škola nebo si myslíme. Většinou ty programy byly hodně drahé pro nás. I pro děti by byly drahé.“

T: „Co je tedy rozhodujícím kritériem pro výběr organizací? Je to tedy jejich cena?“

D: „Asi tedy ty peníze. Ty finance dělají hodně. Opravdu se snažíme, když je to zdarma, využít, co je možné.“

T: „Mohla byste říci, co je cílem, když přijde nějaká osoba s preventivními programy? Ať už tedy metodik nebo někdo z jiné organizace?“

D: „Docílit toho, abychom se s těmi problémy, s těmi návykovými látkami, nesetkali nebo setkali co nejméně. Musím říci, že tady u nás se to zatím daří. Myslím, že tady v těch malých městech je to mnohem lepší, než ve velkých městech nebo vůbec ve velkoměstech.“

T: „Tato otázka trochu souvisí s předchozí. Vy sama tedy netvoříte žádné materiály?“

D: „Ne, netvořím. Přímo k návykovým látkám netvořím nic.“

T: „Vyskytl se za dobu vaší praxe ve vašich třídách problém s užíváním návykových látek?“

D: „Ne, zatím co jsem měla děti. Učím do páté třídy děti a v páté třídě žádný můj žák v té době, nebo když chodil do té páté třídy, nebo od první do páté, nekouřil ani nepil alkohol. Nesetkala jsem se s tím.“

T: „A problém, že by do vaší třídy chodil žák, jehož rodiče měli problém s užíváním návykových látek?“

D: „Problém? Vyloženě alkohol. Rodiče alkoholika jsem u žádného z dětí nezaznamenala, tady v té oblasti. Samozřejmě rodiče kouří. Někteří, ale to je normální.“

T: „A rodiče, kteří by užívali přímo nějaké drogy nelegální?“

D: „Ne. Do té páté třídy ne.“

T: „A poslední otázka. Prevence návykových látek přímo ve výuce. Mohla byste říct pět slov, která vás napadnou k prevenci užívání návykových látek ve výuce?“

D: „Rozhovor. Některé ty vzorové situace. Sledování nějakého videozáznamu. Diskuze. A nevím, no. Forma otázek a odpovědí.“

T: „A poslední otázka, která už nesouvisí s dotazníkem. Absolvovala jste nějaký speciální kurz nebo školení? Pokud ano, tak kde a jak probíhal?“

D: „Jako speciální mám za sebou studium výchovného poradenství. V Praze na Karlově Univerzitě. S tím, že otázka návykových látek tam byla probírána. Když se tím ale člověk nezabývá, protože to není samozřejmě potřeba na této škole až tak mnoho, takže bych řekla, že bych dneska to nemohla jít vyučovat nebo něco s tím dělat dále. Musela bych se na to znovu podívat a zaměřit.“

T: „Nabízíte vy, jako výchovný poradce tady na škole učitelům prvního stupně možnost nějakým způsobem se vzdělávat v téhle oblasti?“

D: „Já osobně to nenabízím, ale samozřejmě máme nabídku vzdělávacích center. Takže učitelé, pokud je to zajímavé, se mohou o to dál tedy zajímat. Máme tady i děvčata, která dříve učila na speciálních školách nebo někde jinde, kde se s tím více zabývali. Takže mají zkušenosti. Říkám ale, ta praxe ukáže mnohem více. Jako že ten člověk, potom ho to dožene, aby se na to zaměřil a zajímal se o tu problematiku.“

T: „Chtěla byste na závěr něco dodat?“

D: „Já jen chci říci, že jako třeba u nás na tom prvním stupni, my máme toho co připravovat do těch ostatních předmětů. Třeba když se opravdu učí na základní škole, tak tady ten učitel, co vyučuje množství těch předmětů, tak se vlastně zabývá hlavně češtinou, matematikou, samozřejmě přírodovědou, vlastivědou a tohle bych řekla, že je takové okrajové téma. I když velice důležité. Ale myslím si, že tyhle situace v té třídě navodí tak, že to opravdu využíváme, aniž by si to některý učitel uvědomil, že to používá. Ty děti přijdou s problémem, který mají

doma s rodičem nebo se sourozencem a my si o tom povídáme. Myslím si, že tohle je jako bezvadná prevence. Jenom si s těmi dětmi o tom povídat. Ne jim rozdat nějaké letáčky nebo jim promítnout nějaký zastrašující film. Myslím si, že ty děti jsou na to malé, ale že tím rozhovorem a opravdu těmi situacemi, kdy jim říkáme, aby si od nikoho nic nebraly, když potkají cizího člověka. Nebo aby si s nikým nesedaly do auta. Před každými prázdninami je poučujeme o bezpečnosti a tohle tam nikdy nezapomenu, alespoň já zdůraznit opravdu vždy. Protože i tímhle to začíná, že si vezmou od někoho nějaké bonbóny, jak se říká. Opravdu je na to upozorňuju. To je před každými prázdninami během toho roku. Takže si myslím, že se o tom hodně hovoří, aniž by si to někdo uvědomoval, že vlastně dělá prevenci.“

Region: Praha

Pohlaví: žena

Délka praxe: 10-15 let

V současnosti: 5. ročník ZŠ

T: „Ministerstvo školství ve strategii o prevenci sociálně patologických jevů pracuje s pojmem prevence užívání návykových látek. Co rozumíte pod tímto pojmem?“

D: „Návykové látky jsou jakékoliv látky, které způsobují závislost. Jakékoliv látky. Prevence je dlouhodobé působení, aby se předešlo užívání návykových látek.“

T: „Jak byste pojem návykové látky vysvětlila dětem?“

D: „Dětem na prvním stupni bych jej nevysvětlovala. Pracovala bych s praktickými situacemi. Rozhodně bych jim neříkala, teď se věnujeme prevenci užívání návykových látek.“

T: „Ve kterém ročníku se děti prvně setkávají s prevencí užívání návykových látek ve vašich třídách?“

D: „Tak naše škola nově pracuje s učebnicemi Fraus, kde se na toto téma zabrousí ve třetí třídě v prvouce, ale jen okrajově. Více se tomu učitelé věnují od čtvrté třídy. Konkrétně já se tomu od čtvrté třídy nárazově věnuji.“

T: „Takže ve třetím ročníku?“

D: „U mě ve třídě ve čtvrté třídě.“

T: „Jak často se děti ve vašich třídách setkávají s prevencí užívání návykových látek?“

D: „Není to pravidelně. Je to nárazové, ale cílené. Řekla bych, tak dvakrát ročně.“

T: „Jaké metody zařazujete do výuky v rámci prevence užívání návykových látek?“

D: „Tak hlavně metodu rozhovoru, skupinové práce a práce s textem. K navození té situace si pamatuji, že jsem pouštěla nějaké spoty, které jsem našla na internetu.“

T: „Vznikají ve vaší škole nějaké vnitřní preventivní programy?“

D: „Myslím, že ne.“

T: „To znamená, že vaše škola využívá nabídku nějakých organizovaných preventivních programů od různých institucí?“

D: „Ano. Naše škola dlouhodobě spolupracuje s Městskou Policií Praha, která připravuje dlouhodobé preventivní programy, a navštěvují docela často naši školu. Takže ještě to podporuje, když já v hodinách s tímto tématem pracuji. Myslím, že nějaké materiály jsme obdrželi od nějakého hnutí Stop tabáku nebo Stop kouření. Víím, že jsme ve třídě měli nějaké letáčky.“

T: „A to jsou tedy bezplatné programy?“

D: „Ano. Většinou tedy využíváme bezplatné programy, protože peníze na toto nejsou a rodiče to nechtějí podporovat.“

T: „S jakými organizacemi jste během své praxe realizovala preventivní program? Na to už jste vlastně odpověděla?“

D: „Ještě tedy během své předchozí praxe, když jsem začínala v jedné malotřídce ve středních Čechách, tak to byla spolupráce s Policií ČR. Také to bylo zdarma.“

T: „Jak často k tomu docházelo?“

D: „Myslím, že naši školu navštívili třikrát po třech měsících.“

T: „Tvoříte vy sama nějaké programy, aktivity nebo projekty k prevenci užívání návykových látek?“

D: „Programy ne, ale pokud se máme tomuto tématu věnovat, tak si samozřejmě připravuji tu výukovou lekci, nějaké pomůcky. Pamatuji si, že jsem k navození tohoto tématu dělala puzzle, že děti skládaly obrázky nějakých rizikových událostí. Tak to mám tyhle pomůcky do budoucna.“

T: „Vyskytl se za dobu vaší praxe ve třídě problém s užíváním návykových látek, který jste musel řešit?“

D: „Nejsem si vědoma problému. Naskytla se situace, kdy se o to děti zajímaly, ale problém ne.“

T: „Řekněte prosím pět slov, která vás napadnou k tématu prevence užívání návykových látek ve výuce.“

D: „Těžké, zajímavé, důležité, opomíjené. Omlouvám se, ale nic dalšího mne nenapadá.“

Region: Praha

Pohlaví: žena

Délka praxe: 5-10 let

V současnosti: 4. ročník ZŠ

T: „Ministerstvo školství ve strategii o prevenci sociálně patologických jevů pracuje s pojmem prevence užívání návykových látek. Co rozumíte pod tímto pojmem?“

D: „Pod pojem prevence asi nějaké působení na někoho preventivně. Nevím, jak jinak to popsat. A návykové látky bych řekla, že jsou asi drogy. Pervitin, heroin, kokain.“

T: „Jak byste pojem návykové látky vysvětlila dětem?“

D: „Dětem bych řekla, že jsou to látky, na které vzniká závislost. Pravděpodobně na nějakém příběhu bych jim vysvětlila, co to ta návyková látka je.“

T: „Ve kterém ročníku se děti prvně setkávají s prevencí užívání návykových látek ve vašich třídách?“

D: „Co se týká učiva předepsaného RVP, tak myslím, že je to poprvé ve třetí třídě. V rámci mimoškolních aktivit, besed nebo rozhovorů ve třídě na to narážíme od první třídy.“

T: „Jak často se děti ve vašich třídách setkávají s prevencí užívání návykových látek?“

D: „Konkrétně u mě ve třídě poměrně často, ale říci dvakrát do měsíce, to říci nemohu. Za rok řekla bych, že je to průměrně asi jednou měsíčně.“

T: „Jaké aktivity zařazujete do výuky v rámci prevence užívání návykových látek?“

D: „Od Policie ČR mám k dispozici Ajaxův zápisník, ze kterého kopíruji pro děti různé pracovní listy, které společně vypracujeme. Potom při výtvarné výchově jsme dělali různé plakáty s tématy: Proč nekouříme, Proč by lidé neměli pít alkohol. Dále pak rozhovory nebo nějakou myšlenkovou mapu a takové ty metody, které se běžně využívají.“

T: „Vznikají ve vaší škole nějaké vnitřní preventivní programy?“

D: „Myslím si, že nějaké programy ve škole vznikají, ale pouze v jednotlivých třídách. Víím, že třeba kolegyně měla celoroční projekt, který se týkal kouření a ty jednotlivé aktivity na sebe navazovaly. To však vzniklo na popud jedné paní učitelky. Jinak ve škole využíváme ty programy, které byly škole nabídnuty.“

T: „To znamená, že vaše škola využívá nabídku nějakých organizovaných preventivních programů od různých institucí?“

D: „Ano. Podařilo se nám od rodičů získat určitý obnos peněz, tedy nejen na prevenci, takže dlouhodobě spolupracujeme s organizací Proxima sociale, která za poplatek nabízí dlouhodobý preventivní program pro žáky čtvrtých a pátých tříd. Tohoto vlastně využíváme už čtvrtým rokem.“

T: „S jakými organizacemi jste během své praxe realizovala preventivní program?“

D: „Vzpomínám si pouze na Městskou Policii Praha. Pat také organizace Proxima Sociale, o které jsem mluvila. Myslím také, že před delší dobou jsme spolupracovali s VZP a mám pocit, že ty materiály tady po škole putují dodnes.“

T: „Jaká byla spolupráce s těmito organizacemi?“

D: „Většinou nás nejdříve kontaktoval zástupce té organizace. Nabídl nám nějaké programy. Popřípadě donesl nějaké tištěné materiály pro nás a žáky. Myslím, že jsme na závěr dostali nějakou reflexi jejich návštěvy.“

T: „Tvoříte vy sama nějaké programy, aktivity nebo projekty k prevenci užívání návykových látek?“

D: „Já sama jen jednotlivé přípravy na hodiny, které si schovávám a doufám, že je v budoucnu ještě využiji.“

T: „Vyskytl se za dobu vaší praxe ve třídě problém s užíváním návykových látek, který jste musela řešit?“

D: „Ne.“

T: „Řekněte prosím pět slov, která vás napadnou k tématu prevence užívání návykových látek ve výuce.“

D: „Nedostatek času, velmi zajímavé pro děti, aktuální, nezájem a nepochopení ze strany rodičů a nedostatek učebnic a učebních materiálů k tomuto tématu.“

T: „Říkáte nezájem rodičů, ale před chvílí jste zmínila, že jste od rodičů dostali peníze na preventivní program, o kterém jste mluvila.“

D: „Řekla jsem, že to bylo ze strany rodičů, ale jedná se samozřejmě o jednoho rodiče, který významně naši školu sponzoruje. V podstatě ty peníze nešly původně na prevenci užívání návykových látek, ale zdroje, které paní ředitelka od tohoto rodiče přijala, tak poté rozdělila podle svého uvážení. Například máme ve škole nové ping pongové stoly, což bychom mohli brát jako prevenci, protože děti o přestávkách hrají ping pong, namísto toho, aby někde kouřily.“

Přepis rozhovoru pro učitele 4. a 5. tříd základní školy

PR3

Region: Praha

Pohlaví: muž

Délka praxe: 5-10 let

V současnosti: 5. ročník ZŠ

T: „Ministerstvo školství ve strategii o prevenci sociálně patologických jevů pracuje s pojmem prevence užívání návykových látek. Co rozumíte pod tímto pojmem?“

D: „Jakési aktivity vedoucí k tomu, aby se děti dostatečně seznámily s veškerými riziky, účinky a problémy návykových látek. Dalším cílem prevence je podle mě snaha udržet děti od pokušení užít návykovou látku.“

T: „Co vše řadíte pod pojem návykové látky?“

D: „Myslím si, že jsou to látky, které jsou způsobitelné k tomu, aby se na nich vyvinula závislost. Takže konkrétně tabák, alkohol a samozřejmě drogy.“

T: „Jak byste pojem prevence užívání návykových látek a návykové látky, vysvětlil dětem?“

D: „Určitě bych se pokusil to dětem předvést a vysvětlit na příkladech. Jak na kladných, ta na záporných. Dále bych se snažil s dětmi o tomto tématu pohovořit.“

T: „Pojem prevence. Jak byste dětem vysvětlil, že s nimi preventivně pracujete?“

D: „Pokusil bych se jim říci, že jde o to, abychom předešli problémům, které jsou spojené s užíváním návykových látek.“

T: „Ve kterém ročníku se děti prvně setkávají s prevencí užívání návykových látek ve vašich třídách? Tedy děti, které vyučujete nebo děti ve vaší škole.“

D: „V naší škole ve druhé, třetí třídě. Spíše ve třetí třídě.“

T: „Jak často se děti ve vašich třídách setkávají s prevencí užívání návykových látek?“

D: „Je to nárazové, ale průměrně tak jednou měsíčně.“

T: „Jaké aktivity zařazujete do výuky v rámci prevence užívání návykových látek?“

D: „Modelové situace.“

T: „Vznikají ve vaší škole nějaké vnitřní preventivní programy?“

D: „Nejsem si vědom.“

T: „Využívá vaše škola nebo vy sám nabídku nějakých organizovaných preventivních programů od různých institucí? Pokud ano od jakých a co hraje roli při jejich výběru?“

D: „Spolupracujeme s oblastním metodikem prevence. Zároveň asi dvakrát ročně navštíví naši školu tisková mluvčí Policie ČR, která beseduje s našimi žáky.“

T: „I se žáky prvního stupně?“

D: „Ano. Přibližně jednou za dva roky sem přijde mluvčí Městské Policie Hlavního města Prahy. Ta poslední beseda byla spojena s ukázkou služebních psů. Další organizace asi využíváme, ale já osobně jsem ještě nebyl svědkem nějaké takové akce. Paní ředitelka se ale zmínila, že něco takové u nás ve škole také funguje.“

T: „Dostáváte i nějaké materiály od institucí, se kterými spolupracujete? Například o Policii ČR?“

D: „Pamatuji si, že od tiskové mluvčí Policie ČR jsme dostali nějaké letáky a sešity se psem Ajaxem. To je již ale pár let. Ty se tedy snažíme využívat.“

T: „Kromě výše uvedených institucí, setkal jste se za dobu vaší praxe ještě s nějakými organizacemi, které nabízely nějaké preventivní programy?“

D: „Ano pamatuji si organizaci Sananim a jedno občanské sdružení tady z Prahy, ale název, no, to si již nepamatuji.“

T: „Tvoříte vy sám nějaké programy, aktivity nebo projekty k prevenci užívání návykových látek?“

D: „Ne. Využívám pouze věci, které jsme obdrželi od výše uvedených institucí a věci, které si stáhnu z internetu.“

T: „Vyskytl se za dobu vaší praxe ve třídě problém s užíváním návykových látek, který jste musel řešit?“

D: „U mě ve třídě ne, ale kolegyně ve vedlejší třídě tento problém řešila.“

T: „V jakém ročníku?“

D: „Byla to čtvrtá třída a šlo konkrétně o kouření.“

T: „A víte, jak to kolegyně řešila?“

D: „Nevím. Myslím, že se s dětmi snažila o této problematice mluvit a zařazovat ji více do výuky.“

T: „Řekněte prosím pět slov, která vás napadnou k tématu prevence užívání návykových látek ve výuce.“

D: „Drogy, cigarety, alkohol, následky a prevence.“

T: „Chtěl byste něco k tomuto tématu nebo k otázkám dodat?“

D: „Ne.“

Region: Praha

Pohlaví: žena

Délka praxe: 15-20 let

V současnosti: 4. ročník ZŠ

T: „Ministerstvo školství ve strategii o prevenci sociálně patologických jevů pracuje s pojmem prevence užívání návykových látek. Co rozumíte pod tímto pojmem?“

D: „Jakékoliv činnosti vedoucí k tomu seznámit děti s riziky užívání návykových látek a odradit je od toho.“

T: „Co vše řadíte pod pojem návykové látky?“

D: „Alkohol, drogy.“

T: „Jak byste pojem prevence užívání návykových látek a návykové látky, vysvětlila dětem?“

D: „Nepřemýšlela jsem o tom. Myslím, že děti na prvním stupni na to ještě nejsou dostatečně vyspělé.“

T: „Ve kterém ročníku se děti prvně setkávají s prevencí užívání návykových látek ve vašich třídách? Tedy děti, které vyučujete nebo děti ve vaší škole?“

D: „S cílenou prevencí na druhém stupni. Pokud je tedy nějaký problém, tak to samozřejmě řešíme. Někakou větší prevenci na prvním stupni ale neprovozujeme.“

T: „Jak často se děti ve vašich třídách setkávají s prevencí užívání návykových látek?“

D: „Tady na prvním stupni tak jednou za rok, když se vyskytne nějaký problém.“

T: „Nějaké konkrétní aktivity, které byste zařazovala do výuky, v rámci prevence užívání návykových látek byste mi mohla říci?“

D: „Když je problém, tak bych dětem udělala nějakou přednášku nebo bych si s nimi o tom promluvila.“

T: „Vznikají ve vaší škole nějaké vnitřní preventivní programy?“

D: „Nevím o tom.“

T: „Využívá vaše škola nebo vy sama nabídku nějakých organizovaných preventivních programů od různých institucí? Pokud ano od jakých a co hraje roli při jejich výběru?“

D: „Nejsem si jistá. Možná na druhém stupni. Na prvním nevím o ničem.“

T: „S jakými organizacemi jste se během své praxe setkala?“

D: „Co si pamatuji, tak vím, že do školy občas přijde tisková mluvčí Policie ČR. Nikdy jsem ale nebyla přítomná jejímu programu.“

T: „Tvoříte vy sama nějaké programy, aktivity nebo projekty k prevenci užívání návykových látek?“

D: „Já osobně ne, ale jednou jsem si stáhla Powerpointovou prezentaci z metodického portálu RVP.“

T: „Vyskytl se za dobu vaší praxe ve třídě problém s užíváním návykových látek, který jste musela řešit?“

D: „Ano. Několikrát v páté třídě jsme měli problém s tím, že děti přinesly do školy alkohol, který ve třídě následně ochutnávaly. Přinesly ho z domova, pravděpodobně ho vzaly rodičům.“

T: „Jak jste řešili tuto situaci, když jste našli u dětí alkohol?“

D: „Snažili jsme se to řešit s výchovným poradcem, rodiči a samozřejmě dětmi pomocí nějakého pohovoru.“

T: „Řekněte prosím pět slov, která vás napadnou k tématu prevence užívání návykových látek ve výuce.“

D: „Komplikace, nezáměr, problémy, nedostatek zkušeností. Nic dalšího mě nenapadá.“

T: „Chtěla byste něco k tomuto tématu nebo k otázkám dodat?“

D: „Ne.“

Region: Praha

Pohlaví: žena

Délka praxe: 10-15 let

V současnosti: 5. ročník ZŠ

T: „Ministerstvo školství ve strategii o prevenci sociálně patologických jevů pracuje s pojmem prevence užívání návykových látek. Co rozumíte pod tímto pojmem? A jek byste ho vysvětlila dětem?“

D: „Prevence užívání návykových látek chápu jako proces, který má dlouhodobě zamezit užívání návykových látek. Pod pojmem návykové látky si představím všechny látky, které vyvolávají závislost. Tedy legální i nelegální drogy. A tento pojem bych dětem na prvním stupni vysvětlila pravděpodobně ve spolupráci s nějakými obrázky nebo příběhem, na kterém bych jim představila jednotlivé nelegální i legální látky a pracovala bych s pojmy, které se používají všeobecně. Nijak bych to nezlehčovala, nepoužívala bych zdobněliny nebo nějaké pohádky ani nic podobného.“

T: „Ve kterém ročníku se děti prvně setkávají s prevencí užívání návykových látek ve vašich třídách?“

D: „Pokud vím, tak i všichni ostatní kolegové se věnují prevenci od prvního ročníku, protože prevence, nejen užívání návykových látek, je součástí našeho školního vzdělávacího plánu. Abych to nějak nerozváděla, tak od první třídy.“

T: „Jak často se děti ve vašich třídách setkávají s prevencí užívání návykových látek?“

D: „Z hlediska pravidelnosti máme dvakrát za měsíc v rámci hodiny prvouky přímo hodinu vymezenou prevencí. Ať už specifické nebo nespécifické. Tedy co se týká nespécifické, tak utužování kolektivu, rozvíjení komunikačních dovedností nebo zvyšování sebevědomí u jednotlivců. Co se týká specifické, tak tady se věnujeme příběhům, bavíme se o těch jednotlivých látkách a jelikož v současné době mám pátou třídu, tak už se bavíme i o vzniku závislosti a o rizicích.“

T: „Jaké aktivity zařazujete do výuky v rámci prevence užívání návykových látek?“

D: „Tak to je velice specifická otázka. Pokud se jedná o tu nespécifickou prevenci, tak používáme metody jako v jakýchkoliv jiných předmětech. To znamená skupinovou práci, práci v hnízdečkách, práci s materiály. Všechny možné metody, na které si jen vzpomenu. Co se týká té specifické prevence, tak opravdu hodně pracujeme ve skupinách a využíváme rozbor textu. To znamená nějaké prvky z kritického myšlení.“

T: „Vznikají ve vaší škole nějaké vnitřní preventivní programy?“

D: „Ne. Celá škola nic neprodukuje. Čerpáme z materiálů, které vytváří jiné organizace.“

T: „To znamená, že vaše škola využívá nabídku nějakých organizovaných preventivních programů od různých institucí?“

D: „Já jsem se asi vyjádřila špatně. My nevyužíváme nabídku organizovaných programů od institucí. My využíváme pouze materiály, které nabízejí ty instituce. Ty materiály potom využíváme ve výuce. Zde bych tedy uvedla materiály od Městské Policie Praha a metodiky institutu Filia. Nabídku od institucí, které vytvářejí nějaké programy, využíváme pouze nárazově v případě, že přijde nějaká zajímavá nabídka. Dlouhodobou prevenci si realizuje každý učitel ve své třídě sám.“

T: „Setkala jste se během své praxe s nějakou organizací, která by realizovala preventivní program na školách?“

D: „Žádnou organizaci jsem já sama, na svůj vlastní popud, nevyužila. Samozřejmě nabídek do školy chodí nespočet a vím, že naše škola spolupracovala s programem, který zřizovala VZP. Název si již přesně nepamatuji, ale vím, že jsme do školy dostali hodně tištěných materiálů, které používáme dodnes.“

T: „Tvoříte vy sama nějaké programy, aktivity nebo projekty k prevenci užívání návykových látek?“

D: „Tak například jsem vytvořila asi deset pracovních listů, se kterými jsem pracovala ve třetí třídě. Týkalo se to rizikových situací a jak jim předcházet. Jiné aktivity, které bych sama vymyslela, si nepamatuji.“

T: „Vyskytl se za dobu vaší praxe ve třídě problém s užíváním návykových látek, který jste musela řešit?“

D: „Pokud tedy mezi návykové látky řadíme i alkohol a tabák, tak ano. Konkrétně v páté třídě jsme měli problém s kouřením a jednou si pamatuji, že jeden rodič žákyně ze čtvrté třídy, měl problémy s alkoholem. Ta dívka ty zážitky přinášela i do školy. Zde jsme tedy museli více pracovat se školním psychologem a metodikem prevence. Od této zkušenosti si sama uvědomuji, že se prevenci věnuji trochu více, než dříve.“

T: „Řekněte prosím pět slov, která vás napadnou k tématu prevence užívání návykových látek ve výuce.“

D: „Ošemetné téma, riziko, nedostatek materiálů, málo času.“

T: „Chtěla byste k tomuto tématu ještě něco dodat?“

D: „Jen bych chtěla říct, že s preventivními programy začínám u mě ve třídě už v prvním ročníku, ale domnívám se, že děti z mateřské školy už by měly přijít do školy s určitým základem a povědomím o rizicích návykových látek.“

T: „Jak byste si představovala takové základy?“

D: „Aby děti, které přicházejí ze školky, věděly, že nějaké takové látky jsou. Aby věděly, že když jejich tatínek kouří, tak že to není správné a neměly by ho napodobovat. Zde v Praze se děti setkávají s narkomany, s odhozeným materiálem od narkomanů, tak aby věděly, jak se v takové situaci zachovat.“